

HOLKPROJEKT FÖR SMÅUGGLOR I NORRA DELEN AV KRISTIANSTADS KOMMUN.

Greger och Göran Flyckt

Tankar på ett holkprojekt har funnits under en längre tid men av flera olika anledningar blev det aldrig av. Under 2007 kunde projektet förverkligas med hjälp av medel från Erik Skönbecks fond. Tillverkningen av både sparvuggleholkar och pärluggleholkar stod det holkbyggande gänget i "Livat i holken" för. Under de två första säsongerna 2008-2009 var det väldigt tomt på ugglor i våra holkar. 2010 kunde 4 häckningar konstateras.

Pärluggleholkarna

Under den första säsongen sattes totalt 24 holkar upp. Holkarna sattes upp på ca 4 meters höjd och hängdes upp i träden, med ståltråd så att träden inte skadas. I botten av varje holk lades lite flis. Under vintern har holkarna besökts för att rensa bort rester efter oönskade gäster. Mestadels handlar det om getingbon, men förvånansvärt ofta häckar även småfåglar i de här stora holkarna.

2007-2009

Vi har under de två första häcknings-säsongerna konstaterat häckningar av talgoxe (9), svartvit flugsnappare (1) och nötväcka (1).

Nötväckan ställer till det för pärlugglorna på så sätt att de murade igen det stora ingångshålet med lera, som stelnar och blir stenhårt, så det nya ingångshålet passar till en nötväcka. Sen får man väl ändå beundra fliten hos nötväcke-

väckeparet när de fyllt holken med uppskattningsvis 6-7 liter barkflagor, något som säkert tagit en hel del tid i anspråk. Inte vid något tillfälle under 2007-2009 såg vi några spår, t ex spybollar eller fjädrar, som skulle kunna tyda på att pärlugglor hade nyttjat holken.

Pärluggleholk. Foto: Greger Flyckt ©

2010

Under våren, i månadsskiftet mars/april, spelade uppskattningsvis 20-25 pärlugglor i området. I slutet av maj hördes en spelande hane nära en av våra holkar och när holken skulle kontrolleras visade sig en pärluggla i hålet. När vi öppnade holken kunde vi konstatera

Pärluggla med ungar. Foto: Greger Flyckt ©

att honan ruvade 2 ägg, vilket inte verkade så lovande. Normalt för pärluggla är att de har en handfull ägg och att de kläcker i början av maj. Vid ytterligare kontroll några veckor senare ruvade honan på 6 ägg.

13 juli hälsade vi på igen och kunde då ringmärka 6 friska ungar. Två av ungarna var tydligt mindre än de andra men verkade friska och starka. 9 augusti besökte vi holken igen och då var alla ungar utflugna. Kvar fanns endast en holk så inpyrd med avfall och rester att till och med en garvad ringmärkare hade svårt att rensa holken i ammoniakångorna.

I ytterligare en holk, på annan lokal, påträffades en handfull spybollar från pärluggla.

Sparvuggleholkarna

Under den första säsongen sattes totalt 21 holkar upp. Holkarna sattes upp på ca 4 meters höjd och hängdes upp i träden med ståltråd så att träden inte skadas. I botten av varje holk lades lite flis. Under vintrarna, när det varit kallt några veckor, har holkarna besökts för att rensas och för att kontrollera om någon sparvuggla börjat lägga upp vin-

terförråd. Holkarna har även besökts i månadsskiftet maj/juni för att hitta eventuella häckningar. Alla holkarna, utom en, har varit bebodda under hela tiden de suttit uppe. Vanligaste gästerna i holkarna har varit: mes (troligtvis talgoxe) (12), talgoxe (8), nötväcka (4) och svartvit flugsnappare (4). Vi har även hittat flera holkar med enorma getingbon i och en holk med ganska mycket fladdermusskit i.

2007-2009

Under de första två säsongerna hittades inga sparvugglehäckningar i holkarna. Däremot hittades vinterförråd i tre holkar vintrarna 2007 och 2008. En av holkarna var fylld med ca 75 skogsmöss. De två andra hade mindre förråd av fåglar, skogsmöss och näbbmöss.

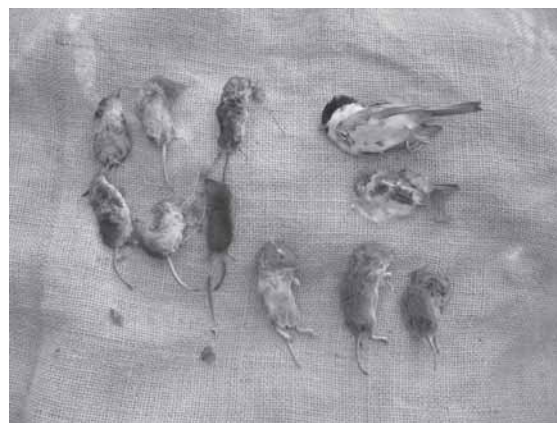
För sparvugglornas del är det extra viktigt att rensa holken om där varit andra hyresgäster under sommaren. Mesar fyller ofta minst halva holken med mossa och nötväckan murar igen ingångshålet så uggorna inte kommer in. Dessutom behöver man rensa holken om uggorna genomfört en häckning för holken är då blöt och inpyrd med skit som stinker ammoniak.

Göran med sparvuggleholk. Foto: Greger Flyckt ©

Sparvuggleholk med vinterförråd. Foto: Greger Flyckt ©

Sparvugglans vinterförråd. Foto: Greger Flyckt ©

2010

Under våren hördes spelande sparvugglor på flera lokaler men inte i direkt anslutning till några holkar. Om det är svårt att se om en pärluggleholk är bebodd så är det desto lättare att se att det finns häckande sparvugglor i holken. Under tiden äggen ruvas och ungarna matas kastar sparvugglorna ut skräp ur holken, så ganska tidigt blir det en sop-tipp framför holken.

Givetvis hoppades vi kunna konstatera en sparvugglehäckning någon gång, men att vi under maj/juni kunde konstatera tre olika holkhäckningar var helt fantastiskt. Två par producerade 6 och 7 ungar och det sista paret hann tyvärr få ut sina ungar någon dag innan vi skulle ringmärka.

Sparvuggleungar. Foto: Greger Flyckt ©

Det enda som skvallrade om att sparvugglorna genomfört en lyckad häckning var en död nästan flygfärdig unge som låg kvar inne i holken.

Rara Skånska holkhäckningar

Efter en genomgång av gamla Fåglar i Skåne kan man läsa att revirhävdande pärlugglor årligen påträffas i Skånes norra delar. Antalet spelande fåglar varierar rejält från enstaka till upp emot ett hundratal. 14 konstaterade häckningar finns rapporterade mellan 1975-2009, varav endast två tidigare holkhäckningar är kända (1984 häckade 1 par i kattuggleholk och fick ut 6 ungar samt 1999 1 par med ägg, misslyckad häckning, i pärluggleholk Greger & Göran Flyckt). Årets pärlugglehäckning var alltså endast Skånes tredje i holk.

Ungarna ringmärks. Foto: Greger Flyckt ©

För sparvuggla finns ca 10 konstaterade häckningar under samma tidsperiod, men inte en enda holkhäckning är känd sen tidigare i Skåne. Med årets facit har alltså den siffran förändrats radikalt.

Framtida funderingar

Med tanke på årets resultat blir det intressant att spekulera kring den verkliga förekomsten av häckande sparvugglor. Speciellt med tanke på att två av häckningarna skedde på lokaler där inga fåglar hörts spela tidigare under våren. Pärfluglorna har ett betydligt större

utbud av gamla spillkråkehål att häcka i, så därför antar vi att pärlugglehäckningarna i holk förblir ganska sällsynta. Vår ambition är att fortsätta att följa upp häckningsresultatet i de uppsatta uggleholkarna och att sätta upp nya holkar, främst sparvuggleholkar, i lämpliga biotoper för att erbjuda ugglor bra häckningsplatser. Då hoppas vi kunna utvidga området med holkar vilket gör att vi kan få en bättre uppfattning om hur pass vanlig sparvugglan egentligen är i Kristianstad och Bromölla kommun.

Greger Flyckt, Floravägen 13 291 34 Kristianstad

Göran Flyckt, Persiljestigen 5 296 33 Åhus